

مرکز مجاز امام صادق (ع)

سیوطی

جلسه ۸۱

استاد: وافی یزدی

موضوع: نائب فاعل

نکته ۱:

طبق نظر کوفیون و اخفش، حتی اگر مفعول به در جمله وجود داشته باشد، ظرف، جار و مجرور و مفعول مطلق می توانند نائب فاعل واقع شوند: لِيُجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

نکته ۲:

طبق نظر اکثر نحوین، مفعول دوم باب کسا نیز می تواند نائب فاعل واقع شود به شرطی که احتمال اشتباه نباشد: کسی زیداً جبّةً و اگر احتمال اشتباه باشد، مفعول اول نائب فاعل واقع می شود: أُعْطِيَ عَمْرُؤُ بَشْرًا

نکته ۳:

نظر مشهور این است که مفعول دوم باب «ظنّ» و مفعول سوم باب «أرى» نائب فاعل واقع نمی شوند ولی طبق نظر مصنف و عده ای دیگر، نائب فاعل واقع شدن آنها اگر جمله و ظرف نباشند و قصد متکلم ظاهر باشد، مانعی ندارد: جُعِلَ خَيْرٌ مِنَ الْفِ شَهْرٍ

نکته ۴:

همانطور که هر فعل فقط یک فاعل دارد، در صورت مجهول شدن نیز فقط یک نائب فاعل خواهد داشت.